

Datum van
inontvangstneming

:

11/07/2016

Zaak C-276/16

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 mei 2016

Verwijzende rechter:

Corte suprema di cassazione (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

17 maart 2016

Verzoekende partij:

Prequì Italia Srl

Verwerende partij:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Hogere voorziening tegen arrest nr. 125/14/2012 van de Commissione Tributaria Regionale di Firenze - sezione distaccata di Livorno (regionale commissie voor belastinggeschillen Firenze - lokale afdeling Livorno) van 19 november 2012.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Douanerecht – Nationale regeling die niet voorziet in opschorting van de tenuitvoerlegging van een aanslag in de douanerechten als normaal gevolg van de instelling van hogere voorziening – Artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Staat het algemene Unierechtelijke beginsel van hoor en wederhoor in de procedure in de weg aan de [betrokken] Italiaanse [belasting]regeling voor zover

deze regeling, ten behoeve van de belastingplichtige die niet is gehoord vóór de vaststelling van de belastingaanslag door de douaneadministratie, niet voorziet in opschorting van de tenuitvoerlegging van die aanslag als normaal gevolg van de instelling een hogere voorziening?

Aangevoerde bepalingen van het Unierecht

Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek, in het bijzonder de artikelen 243 (beroepen tegen besluiten van de douaneautoriteiten) en 244 (opschorting van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 11 van decreto legislativo (wetsbesluit) nr. 374/1990: „1. Het douanekantoor kan de definitief geworden aanslag herzien, ook indien de goederen die er het voorwerp van waren, ter vrije beschikking van de marktdeelnemer zijn gebleven of het douanegebied al hebben verlaten. De herziening vindt ambtshalve plaats of op een door de betrokken marktdeelnemer geformuleerd verzoek dat op straffe van verval moet worden ingediend binnen een termijn van drie jaar nadat de aanslag definitief is geworden. 2. Met het oog op de herziening van de aanslag kan het douanekantoor de marktdeelnemers, bij wege van aangetekende brief met ontvangstbewijs waarin de reden [voor de herziening] wordt vermeld en een termijn van ten minste 14 dagen wordt verleend, verzoeken een vertegenwoordiger te sturen of binnen dezelfde termijn nota's en documenten, ook in de vorm van fotokopies, voor te leggen betreffende de goederen die het voorwerp van douane-handelingen zijn geweest. De nota's en documenten kunnen ook worden gevraagd van andere particulieren of publiekrechtelijke rechtspersonen die aan de handelstransactie blijken te hebben deelgenomen. (...) 7. Tegen de rectificatie kan door de marktdeelnemer worden opgekomen binnen 30 dagen nadat van de aanslag kennis is gegeven. Op dat ogenblik wordt dienaangaande een proces-verbaal opgesteld met het oog op de eventuele inleiding van de administratieve procedures tot beslechting van de geschillen bedoeld in de artikelen 66 en volgende van de gecoördineerde tekst van de wettelijke bepalingen op douanegebied, die is goedgekeurd bij het decreto del Presidente della Repubblica (decreet van de President van de Republiek) nr. 43 van 23 januari 1973.”

Artikel 66 van decreet nr. 43/1973 van de President van de Republiek: „De marktdeelnemer kan, binnen dertig dagen vanaf de ondertekening van het in het voorgaande artikel bedoelde proces-verbaal op straffe van verval, het hoofd van de afdeling Douanezaken vragen het geschil te beslechten. Daartoe moet hij bij het bevoegde douanekantoor een speciaal verzoek indienen onder overlegging van de documenten en vermelding van de nuttig geachte bewijsmiddelen Het douanekantoor legt het verzoek, samen met het proces-verbaal, de eventuele

deskundigenverslagen bedoeld in het eerste lid van het voorgaande artikel en zijn eigen standpunt, binnen de volgende tien dagen voor aan het hoofd van de afdeling Douanezaken, die het geschil beslecht bij een met redenen omklede beslissing na het raadgevend comité van douanedeskundigen, dat volgens artikel 67 in elke afdeling Douanezaken wordt samengesteld, te hebben gehoord. Aan de belanghebbende marktdeelnemer dient een kopie van het standpunt van het douanekantoor te worden meegedeeld. Wanneer de in het eerste lid van dit artikel gestelde termijn verstrijkt zonder dat actie is ondernomen, wordt de vordering van de douane geacht te zijn aanvaard, en handelt deze laatste overeenkomstig artikel 61, laatste lid.”

Artikel 12, lid 7, van legge (wet) nr. 212/2000: „Conform het beginsel van samenwerking tussen de administratie en de belastingplichtige kan deze laatste, na ontvangst van de kopie van het proces-verbaal van beëindiging van de verrichtingen door de controleorganen, binnen een termijn van zestig dagen zijn opmerkingen en verzoeken indienen, die door de belastingkantoren zullen worden beoordeeld. Behoudens in geval van bijzondere en gemotiveerde urgentie, mag de aanslag niet voor het verstrijken van deze termijn worden verstuurd.”

Circolare (circulaire) nr. 41 van het Agenzia delle dogane (douane-agentschap) van 17 juni 2002: „(...) Deze belastingaanslagen kunnen – volgens artikel 244 van verordening (EEG) nr. 2913/92 tot vaststelling van het communautair douanewetboek – onmiddellijk ten uitvoer worden gelegd tegen de belastingplichtige en zijn, als zodanig, autonoom vatbaar voor beroep bij de commissies voor belastinggeschillen binnen die hierboven genoemde vervalltermijn. In dit verband dient eraan te worden herinnerd dat het opkomen tegen de rectificatie-aanslag door het geschil aan de douane voor te leggen of door beroep in te stellen bij de bevoegde Commissione tributaria provinciale (provinciale commissie voor belastinggeschillen) de tenuitvoerlegging van die aanslag niet opschort (zie het aangehaalde artikel 244 van het communautair douanewetboek). Dit neemt echter niet weg dat de diensten van het agentschap de mogelijkheid hebben om – op een daartoe strekkend verzoek van de belanghebbende marktdeelnemer – langs bestuurlijke weg voorlopige opschorting van tenuitvoerlegging te verlenen indien de voorwaarden van bovengenoemde communautaire bepaling zijn vervuld.

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure in het hoofdgeding

- 1 Prequ' Italia s.r.l. heeft bij de Commissione tributaria provinciale (CTP) di Livorno (provinciale commissie voor belastinggeschillen Livorno) beroep ingesteld tegen tien rectificatie-aanslagen die het douanekantoor Livorno op 13 november 2009 had vastgesteld wegens belasting over de toegevoegde waarde (btw) die de vennootschap niet had betaald omdat zij, anders dan zij had verklaard, ingevoerde goederen niet in een btw-entrepot had opgeslagen. In elk van die aanslagen werd uitgelegd dat de belastingplichtige, overeenkomstig artikel 11, lid 7, van

wetsbesluit nr. 374/1990, beroep bij de douane als geregeld in artikel 66 en volgende van de gecoördineerde tekst van de wettelijke bepalingen op douanegebied, die is goedgekeurd bij decreet nr. 43 van de President van de Republiek, kon instellen en na afloop daarvan beroep in rechte zou kunnen instellen. In dezelfde aanslagen werd uitgelegd dat, onder de voorwaarden van artikel 244 van verordening nr. 2913/92, opschorting van tenuitvoerlegging van de rectificatie-aanslagen kon worden verkregen op een daartoe strekkend verzoek aan de regionale directeur van het douane-agentschap waarbij tevens passende waarborgen voor de betaling van de hogere douanerechten dienen te worden verstrekt.

- 2 Het CTP Livorno heeft het beroep verworpen. Tegen die beslissing is de belastingplichtige opgekomen bij de Commissione Tributaria Regionale (regionale commissie voor belastinggeschillen) (CTR) Toscana. Bij beslissing nr. 125/12/14 heeft deze laatste het hoger beroep afgewezen en geoordeeld dat in belastingzaken het beginsel van hoor en wederhoor niet gold.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 3 De verzoekende vennootschap verwijt de CTR, niet te zijn ingegaan op haar grief betreffende het niet-vermelden van een aantal invoerberichten in het proces-verbaal van vaststelling waarop de rectificatie-aanslagen waren gebaseerd, en niet te hebben erkend dat zij het recht van hoor en wederhoor heeft, anders dan in artikel 12, lid 7, van wet nr. 212/2000 wordt bepaald.
- 4 Het douane-agentschap antwoordt daarop, zakelijk weergegeven, dat volgens de rechtspraak van de Corte di cassazione (hoogste rechterlijke instantie) artikel 12, lid 7, van wet nr. 212/2000 niet van toepassing is in douaneprocedures, omdat artikel 11, lid 7, van wetsbesluit nr. 374/1990 al geschikt is om het recht van hoor en wederhoor te waarborgen.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 5 De Corte di cassazione herinnert eraan dat zij in haar rechtspraak verschillende keren heeft gewezen op het belang van de eerbiediging van het recht van hoor en wederhoor in belastingzaken vanaf de fase van de administratieve procedure. Zij heeft in het bijzonder, onder verwijzing naar artikel 12, lid 7, van wet nr. 212/2000, de nietigheid bekrachtigd van een belastingaanslag die vóór het verstrijken van de wachtermijn van 60 dagen vanaf de verificatie was vastgesteld. Het is juist dat zij in een arrest van 2013 heeft verklaard dat dit artikel niet van toepassing is op het gebied van rectificatie-aanslagen in de douanerechten, maar zij heeft dit gedaan omdat op dit gebied het ius speciale van artikel 11 van wetsbesluit nr. 374/1990 geldt, dat in elk geval waarborgt dat de belastingplichtige een volledig recht van hoor en wederhoor geniet op een tijdstip dat voorafgaat aan het beroep in rechte tegen de aanslag. Bovendien heeft zij in een uitspraak van

2015 verklaard dat op het gebied van de „geharmoniseerde” belastingen, gelet op het feit dat op dat gebied het Unierecht rechtstreeks toepasselijk is, niet-nakoming door de overheid van de verplichting van hoor en wederhoor in de administratieve fase in elk geval, ook op het gebied van belastingen, de ongeldigheid van de handeling tot gevolg heeft, mits de belastingplichtige in rechte concreet aangeeft welke argumenten hij had kunnen aanvoeren indien hij tijdig het recht van hoor en wederhoor had genoten, en die argumenten niet louter een voorwendsel blijken te zijn.

- 6 Wat de rechtspraak van de Europese Unie betreft, herinnert de Corte di cassazione eraan dat het Hof van Justitie al in zijn arrest van 18 december 2008, *Sopropé* (C-349/07), heeft verklaard dat het recht van hoor en wederhoor van toepassing is in elke procedure die tot een bezwarende handeling kan leiden, en waarborgt dat eenieder in staat wordt gesteld naar behoren en daadwerkelijk zijn standpunt kenbaar te maken in het kader van de administratieve procedure alvorens een besluit wordt genomen dat zijn belangen aanmerkelijk ongunstig kan beïnvloeden. Wat het daarmee verknochte probleem van de opschorting van de tenuitvoerlegging van de belastingaanslag betreft, heeft het Hof eraan herinnerd dat, gelet op het algemene belang van de Unie bij een snelle inning van haar eigen middelen, artikel 244, tweede alinea, van het douanewetboek bepaalt dat instelling van beroep tegen een uitnodiging tot betaling slechts tot gevolg heeft dat de uitvoering van die uitnodiging wordt opgeschort, indien er redenen zijn om aan de overeenstemming van het bestreden besluit met de douanewetgeving te twijfelen of indien de belanghebbende onherstelbare schade dreigt te lijden. De nationale administratieve procedure die uitvoering geeft aan artikel 244, tweede alinea, van het communautair douanewetboek, mag niet aldus worden uitgelegd en toegepast dat de in die bepaling gestelde voorwaarden, en dus het verlenen van een dergelijke opschorting van tenuitvoerlegging, worden beperkt of restrictief worden uitgelegd.
- 7 In dit verband herinnert de Corte di cassazione aan de bewoordingen van de rechtspraak van het Hof van Justitie, volgens welke „het recht van eenieder om te worden gehoord voordat tegen hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, [aldus moet] worden uitgelegd, dat wanneer de adressaat van een in een procedure tot navordering van invoerrechten op grond van verordening (EG) nr. 2913/92 (...) vastgestelde uitnodiging tot betaling niet voorafgaand aan de vaststelling van dat besluit is gehoord door de administratie, zijn rechten van verdediging worden geschonden, ook al kan hij zijn standpunt kenbaar maken tijdens een latere administratieve bezwaarfase, indien de nationale regeling de adressaten van die uitnodigingen niet toestaat, wanneer zij niet vooraf worden gehoord, de opschorting van de uitvoering van die uitnodigingen tot de eventuele herziening ervan te verkrijgen. Dat is in elk geval zo indien de nationale administratieve procedure tot uitvoering van artikel 244, tweede alinea, van verordening nr. 2913/92 (...) die opschorting van tenuitvoerlegging beperkt wanneer er redenen zijn om aan de overeenstemming van het bestreden besluit

met de douanewetgeving te twijfelen of indien de belanghebbende onherstelbare schade dreigt te lijden.”

- 8 Een andere uitspraak van het Hof van Justitie waaraan volgens de Corte di cassazione dient te worden herinnerd, is die in de zaak Kamino International Logistics (C-129/13), waaruit volgens de Italiaanse rechter het beginsel kan worden afgeleid, dat het douanebesluit dat is genomen zonder dat de belastingplichtige vooraf zijn recht van hoor en wederhoor heeft kunnen uitoefenen, niet onwettig is wanneer die belastingplichtige in elk geval: 1) de mogelijkheid wordt geboden administratief beroep in te stellen tegen die handeling, 2) opschorting van de tenuitvoerlegging van de handeling verkrijgt als normaal gevolg van het instellen van het beroep, en 3) zijn recht van hoor en wederhoor door de administratie kan uitoefenen, zij het na het administratief beroep. Volgens de verwijzende rechter betreft het probleem dat hij dient op te lossen, juist de verenigbaarheid van die beginselen met de douaneregeling voor zover deze laatste de belastingplichtige de mogelijkheid biedt om, wanneer geen voorafgaand hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden, op het ogenblik van de instelling van zijn beroep opschorting van de tenuitvoerlegging van de handeling te verkrijgen onder verwijzing naar de bepalingen van artikel 244 van het communautair douanewetboek. Uit die regeling volgt namelijk dat in het nationale stelsel de opschorting [van tenuitvoerlegging] van de douanehandeling die is vastgesteld zonder dat de belastingplichtige vooraf is gehoord, geen automatisch gevolg is van de instelling van een administratief beroep, maar slechts een mogelijkheid is waarvan de administratie gebruik kan maken wanneer de in de aangehaalde bepalingen van het communautair douanewetboek gestelde voorwaarden zijn vervuld.